

## บทที่ 2

### วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของครูต้นแบบที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนต่าง ๆ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของครูต้นแบบที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนต่าง ๆ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน ประสบการณ์การเป็นครูแกนนำ/ครูต้นแบบ และระดับชั้นที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจ

ตอนที่ 2 การสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสอน

ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้

ตอนที่ 5 รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

#### ความหมายของแรงจูงใจ และการจูงใจ

แรงจูงใจ (motive) เป็นคำที่ได้ความหมายมาจากคำภาษาละตินที่ว่า movere หมายถึง เคลื่อนไหว (move) จึงมีการให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

1. แรงจูงใจ หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในตัวของบุคคลที่มีผลทำให้บุคคลต้องกระทำ หรือเคลื่อนไหว หรือมีพฤติกรรมในลักษณะที่มีเป้าหมาย (มหาวิทยาลัย-

ราชภัฏนครสวรรค์, 2546) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ แรงจูงใจเป็นเหตุผลของการกระทำนั้นเอง

2. แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่อยู่ภายในตัวของผู้บริโภคที่เป็นพลังทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่มีเป้าหมายที่เลือกไว้แล้ว ซึ่งมักจะเป็นเป้าหมายที่มีอยู่ในภาวะสิ่งแวดล้อม (Loundon & Bitta, 1988, p. 368) จากความหมายนี้จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ เป็นกลไกที่ไปกระตุ้นพลังของร่างกายให้เกิดการกระทำ และเป็นแรงบังคับให้กับพลังของร่างกายที่จะกระทำอย่างมีทิศทาง

ส่วนการจูงใจ (motivation) เป็นเงื่อนไขของการได้รับการกระตุ้นโดยมีการให้ความหมายไว้ ดังนี้

1. การจูงใจ หมายถึง แรงขับเคลื่อนที่อยู่ภายในของบุคคลที่กระตุ้นให้บุคคลมีการกระทำ (Schiffman & Kanuk, 1991, p. 69)
  2. การจูงใจ หมายถึง แรงขับเคลื่อนที่มีมากและรุนแรง หรือมีความจำเป็นที่จะลดสภาวะความเครียดที่มีอยู่ภายในตัวของมนุษย์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2546)
- สรุปได้ว่า การสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การสร้างแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการทางด้านร่างกาย และจิตใจอย่างต่อเนื่องจนสามารถกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม

### **ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ แรงจูงใจ และพฤติกรรม**

ความต้องการของบุคคล แรงจูงใจ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2546)

1. พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมดต้องได้รับการจูงใจหรือถูกกระตุ้น
  2. สภาวะของการจูงใจทั้งหมดไม่จำเป็นจะต้องนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม
  3. พฤติกรรมที่ได้รับการจูงใจอาจเกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือไม่ได้เรียนรู้ก็ได้
- มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งหมดต้องได้รับการจูงใจหรือถูกกระตุ้น เมื่อบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมถือว่า บุคคลได้รับการจูงใจ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรม

เพื่อตอบสนองความต้องการ ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นตัวเชื่อมระหว่างความต้องการกับพฤติกรรม

3.2 สภาพะของการจูงใจทั้งหมดไม่จำเป็นจะต้องนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม การจูงใจที่เป็นอยู่ไม่สามารถนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมได้ เมื่อไม่มีการกระทำใด ๆ หรือแรงจูงใจไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดการกระทำ

3.3 พฤติกรรมที่ได้รับการจูงใจอาจเกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือไม่ได้เรียนรู้ก็ได้ การกระทำใด ๆ ที่มีมาตั้งแต่เกิดไม่จำเป็นต้องคิดหรือมีประสบการณ์มาก่อนจะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ต้องเรียนรู้ ประเภทของพฤติกรรมที่ไม่ต้องเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ การกระทำใด ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจหรือเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ และการกระทำแบบสัญชาตญาณ คือ อะไรก็ตามที่มีมาแต่กำเนิดที่มีแนวโน้มจะทำให้เกิดพฤติกรรมในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นพิเศษ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมมีทั้งที่เกิดจากการเรียนรู้และไม่ได้เกิดขึ้นจากการเรียน และต้องเกิดจากการจูงใจ หรือถูกกระตุ้น ในขณะที่การจูงใจอาจทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมหรือไม่ก็ได้

### **ประเภทของแรงจูงใจ**

กฤษรี คำชาย (2540, หน้า 216-217) กล่าวว่า แรงจูงใจมี 2 ลักษณะ คือ

1. แรงจูงใจทางกาย มีรากฐานมาจากความต้องการจำเป็นทางกาย ซึ่งเป็นความขาดหรือความบกพร่องที่เกิดภายในตัวมนุษย์ สมองจะทำหน้าที่ควบคุมแรงจูงใจทางกายนี้อยู่ในระดับหนึ่ง เมื่อเกิดความขาดขึ้นมนุษย์ก็จะแสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อลดความขาดนั้นและให้ร่างกายกลับเข้าสู่สภาพปกติ

2. แรงจูงใจทางจิตหรือทางสังคม พัฒนามาจากแรงจูงใจทางกายต่อมามีลักษณะซับซ้อนขึ้นแล้วก็แยกตัวเองออกมาเป็นอิสระจากแรงจูงใจทางกาย

## ทฤษฎีแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ (สมิหรา จิตตลดากร, 2546, หน้า 76-77)

1. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (behavioral view of motivation) ซึ่งให้ความสำคัญกับประสบการณ์ในอดีตว่ามีผลต่อแรงจูงใจของบุคคล ดังนั้นทุกพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากแรงจูงใจ มาจากประสบการณ์ในอดีตเป็นส่วนมาก โดยประสบการณ์ในด้านดี และกลายเป็นแรงจูงใจทางบวกที่ส่งผลเร้าให้มนุษย์มีความต้องการแสดงพฤติกรรมในทิศทางนั้นมากยิ่งขึ้นทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของสิ่งเร้าภายนอก (extrinsic motivation)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning view of motivation) ทฤษฎีนี้เห็นว่า แรงจูงใจเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเอกลักษณ์และการเลียนแบบ (identification and imitation) จากบุคคลที่ตนเองชื่นชม หรือคนที่มีชื่อเสียงในสังคมจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

3. ทฤษฎีพุทธินิยม (cognitive view of motivation) ทฤษฎีนี้เห็นว่า แรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ (perceive) สิ่งที่อยู่รอบตัว โดยอาศัยความสามารถทางปัญญา มนุษย์เมื่อได้รับแรงผลักดันจากหลาย ๆ ทางในการแสดงพฤติกรรมซึ่งทำให้มนุษย์เกิดสภาพความไม่สมดุล (disequilibrium) มนุษย์ต้องอาศัย ขบวนการดูดซึม (assimilation) และการปรับ (accommodation) ความแตกต่างของประสบการณ์ที่ได้รับใหม่ให้เข้ากับประสบการณ์เดิม ซึ่งการจะทำได้จะต้องอาศัยสติปัญญาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทฤษฎีนี้เน้นเรื่องแรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) และให้ความสำคัญกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การวางแผน และระดับของความคาดหวัง (level of aspiration) โดยกล่าวว่า คนเรามีแนวโน้มที่จะตั้งความคาดหวังของตนเองให้สูงขึ้น เมื่อเขาทำงานหนึ่งสำเร็จ และตรงกันข้ามคือ จะตั้งความคาดหวังของตนเองต่ำลง เมื่อเขาทำงานหนึ่งแล้วล้มเหลว

4. ทฤษฎีมนุษยนิยม (humanistic view of motivation) ของ Maslow ได้อธิบายถึงลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยที่ความต้องการจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม เพื่อไปสู่ความต้องการนั้น

จากทั้ง 4 ทฤษฎี สรุปได้ว่า ประสบการณ์ในอดีตมีผลต่อแรงจูงใจของบุคคล ทุกพฤติกรรมของมนุษย์ได้รับอิทธิพลมาจากแรงจูงใจ ประสบการณ์ด้านนี้จะกลายเป็นแรงจูงใจทางบวก นอกจากนั้นสังคมส่งผลต่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างเอกลักษณ์และการเลียนแบบ (identification and imitation) จากบุคคลที่ตนเองชื่นชม ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นบุคคลต้นแบบเพื่อเป็นแรงจูงใจอีกแบบหนึ่งสำหรับผู้เรียน

### **แนวคิดและทฤษฎีร่วมสมัย: ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland**

McClelland (อ้างถึงใน สมิหรา จิตตลดากร, 2546, หน้า 50-52) ให้ความสนใจแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในแง่ของแรงจูงใจทางสังคม (social motive) ทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland เน้นอธิบายการจูงใจของบุคคลที่กระทำการ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการความสำเร็จ มิได้หวังรางวัลตอบแทนจากการกระทำ ซึ่งความต้องการความสำเร็จในแง่ของการทำงาน หมายถึง ความต้องการที่จะทำงานให้ดีที่สุด และทำให้สำเร็จผลตามที่ตั้งใจไว้ เมื่อทำอะไรสำเร็จได้ก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำงานอื่นสำเร็จต่อไป ในช่วงปี ค.ศ. 1940 McClelland ได้ทำการทดลองโดยใช้แบบทดสอบการรับรู้ของบุคคล (Thematic Apperception Test--TAT) เพื่อวัดความต้องการของมนุษย์ จากการศึกษาวิจัยของ McClelland ได้สรุปคุณลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยแบ่งความต้องการหรือแรงจูงใจออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (achievement motive) (2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (affiliation motive) และ (3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (power motive)

ในขณะเดียวกัน McClelland ได้ให้ความเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นสามารถใช้เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ และได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังนี้ (สมิหรา จิตตลดากร, 2546, หน้า 50-52)

1. มุ่งทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ มากกว่าการทำเพื่อเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง
3. มีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อให้สำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากความบังเอิญหรือเหตุมหัศจรรย์

องค์ประกอบของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็น 6 ด้าน ตามกรอบทฤษฎีของ McClelland (อ้างอิงใน สมิหระา จิตตลดากร, 2546, หน้า 53-54) ดังนี้

1. ความทะเยอทะยานทางการเรียน เป็นการแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่แสดงออกถึงความต้องการจะให้ตนประสบความสำเร็จ โดยการตั้งความคาดหวังไว้สูง มุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ต้องการให้บรรลุ

2. ความกระตือรือร้นทางการเรียนเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะที่เต็มใจ เอาใจใส่และตั้งใจจริงในการเรียน รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายโดยทันที ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง มีความขยันเข้มแข็งในการเรียน การทำงานมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค มีความสนุกสนานในการเรียน และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ในเวลาที่กำหนด

3. ความกล้าเสี่ยงทางการเรียน เป็นลักษณะนิสัยที่บ่งบอกถึงการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวในการทำสิ่งที่ถูกต้องและเป็นไปได้ รู้จักประมาณความสามารถของตนเอง มีความกล้าได้กล้าเสีย ทำงานด้วยความมั่นใจ ไม่เชื่อโชคกลาง มุ่งทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จมากกว่าที่จะนึกถึงความล้มเหลว

4. ความรับผิดชอบตนเองทางการเรียน เป็นลักษณะนิสัยบุคคลที่แสดงออกถึงการรักษาสีทึหน้าทีของตนเอง มีความเอาใจใส่ผูกพันกับงานที่ได้รับมอบหมาย กล้ารับผิดชอบในงานของตน มีความกล้าได้กล้าเสีย ทำงานด้วยความมั่นใจ ไม่เชื่อโชคกลางมุ่งทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จมากกว่าที่จะนึกถึงความล้มเหลว

5. การรู้จักการวางแผนทางการเรียน เป็นการแสดงออกของลักษณะนิสัยบุคคลที่แสดงออกถึงการมีระบบแบบแผนในการเรียน มีจุดประสงค์ที่เด่นชัด มองเห็นลู่ทางในการเรียนอย่างเป็นขั้นตอน เห็นการณ์ไกล ทำงานอย่างประณีตและเป็นระเบียบ มีความรอบคอบและศึกษาในรายละเอียดของข้อมูลก่อนตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นต่อความก้าวหน้า

6. ความมีเอกลักษณ์ทางการเรียน เป็นลักษณะนิสัยบุคคลที่แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบลอกเลียนแบบคนอื่น มีความคิดริเริ่มในการทำสิ่งต่าง ๆ สนใจเหตุการณ์หรือสิ่งใหม่ ๆ มีอิสระในการเรียน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความพยายาม อดทน มีความกระตือรือร้น มีเป้าหมายในการทำงาน

แรงจูงใจ (motivation) ในการเรียนภาษาอังกฤษ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (Gardner & Lambert, 1972, p. 218)

1. แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ (instrumental motivation) เป็นแรงจูงใจที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองสะท้อนให้เห็นถึงความเต็มใจ ความต้องการ หรือความปรารถนาของตนเพื่อจะนำภาษานั้นไปใช้ประโยชน์ในการหางานที่ดีทำ ได้รับค่าตอบแทนสูง หรือมุ่งหวังเพื่อให้จบหลักสูตร หรือเพื่อใช้อ่านเอกสาร ตำราในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น

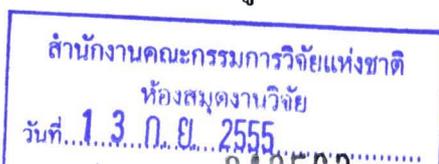
2. แรงจูงใจเชิงบูรณาการ (integrative motivation) เป็นการจูงใจที่ผู้เรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองได้สะท้อนให้เห็นถึงความเต็มใจ ความต้องการ หรือความปรารถนาของผู้เรียนที่จะทำตนให้เหมือนผู้ที่เป็นเจ้าของภาษาที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่มีความปรารถนาที่จะสมาคมติดต่อกับชุมชนเจ้าของภาษา

สรุปได้ว่า ตัวผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ความถนัด ความรู้เดิม ความสนใจ แรงจูงใจ อายุ และเพศ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นยัง พบว่า แรงจูงใจที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาได้ดีขึ้น คือ ความต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ในการหางานที่ดี ได้รับค่าตอบแทนสูง และต้องการทำตัวให้เหมือนหรือคล้ายเจ้าของภาษาให้มากที่สุดเพื่อติดต่อกับสมาคมกับเจ้าของภาษา

## ตอนที่ 2 การสร้างแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ



การจูงใจและการเสริมแรง เป็นการใช้พลังของครูอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งประกอบด้วย การจูงใจภายในและการจูงใจภายนอก การจูงใจภายในเป็นแรงขับในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้รางวัลแก่ตนเอง ส่วนการจูงใจภายนอก



นอกจากจะเป็นการจูงใจเพื่อให้ได้รับการยกย่อง ชมเชย รางวัลจากบุคคลภายนอก (Cole & Chan, 1987, pp. 210-230) วิธีการสร้างแรงจูงใจได้หลายวิธี แต่ที่นิยมมาก คือ การให้รางวัล การทำโทษ การทดสอบ การให้รู้ผลสำเร็จ และการตั้งระดับความมุ่งหวังและระดับความจรรยาโลงใจ หลักการจูงใจและการเสริมแรง 3 ประการ (Cole & Chan, 1987, p. 210) คือ ทำให้นักเรียนได้รับการกระตุ้น ใช้การเสริมแรงรูปแบบต่าง ๆ และการใช้การเสริมแรงเมื่อไรและอย่างไรทั้งนี้โดยวิธีการจูงใจและการเสริมแรง ดังที่ จินตนา สุขมาก (2544, หน้า 134-136) กล่าวว่า การใช้วิชา ครูอาจพูดคำชมเชยในโอกาสต่าง ๆ เช่น ชมเชยทันที ชมเชยเชิงแนะ และชมเชยย้อนหลัง เป็นการใช้ท่าทาง เช่น พยักหน้า ยิ้ม เดินเข้าไปใกล้ จับสายตาอยู่ที่นักเรียนอย่างตั้งใจ ปรบมือ เขียนคำตอบของผู้เรียนบนกระดานดำ ฯลฯ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการชมเชย เช่น ให้นักเรียนปรบมือ หรือจัดกิจกรรมให้นักเรียนแข่งขันและมีการให้คะแนน โดยให้นักเรียนเป็นผู้ให้คะแนนกันเอง ให้รางวัลและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น การให้สิ่งของเมื่อเด็กทำถูกต้อง การเขียนเครื่องหมายถูกต้องในสมุดแบบฝึกหัด การนำชื่อของผู้ชนะหรือผู้ทำถูกขั้นป้ายประกาศ การนำผลงานของนักเรียนมาแสดงไว้เป็นตัวอย่าง เป็นต้น ให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง เช่น เมื่อผู้เรียนทำสิ่งใดถูกต้องก็ให้กาเครื่องหมายถูกต้องในตารางปฏิบัติงานของตน ทำเช่นนี้ทุกครั้ง เมื่อชนะหรือเมื่ออ่านจบบทเรียนหนึ่งแล้วด้วยตัวเอง

การสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

### **ปัจจัยด้านตัวครูผู้สอน**

ปัจจัยด้านตัวครูผู้สอนมีส่วนในผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของเด็กอย่างมาก เพราะเด็กจะเกิดการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ครูเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กนักเรียน ถ้าครูเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัววางแผนและพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมในห้องเรียน รวมทั้งมีการเตรียมอุปกรณ์ สื่อและสิ่งต่าง ๆ พร้อมเป็นอย่างดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดความสำเร็จในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ดังรายละเอียดของปัจจัยด้านตัวครูผู้สอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530, หน้า 180) พบว่า ไม่ว่าสภาพแวดล้อมจะเป็นอย่างไร ปัจจัยที่เป็นตัวป้อนความพร้อมมากน้อยเพียงใด พฤติกรรมการสอนของครูเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยตรง

Millman (1981, p. 174) ได้เน้นว่า พฤติกรรมการสอนของครู นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญที่สุด แม้จะมีปัจจัยอีกหลายประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะในการจัดการเรียนการสอนครูเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมการสอนเป็นตัวที่กำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนที่ดีของครูส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่พึงปรารถนา เพราะพฤติกรรมการสอนจะทำให้เด็กสนใจเรียนและมีความพอใจในการเรียน

### **การอธิบาย สาธิตและการใช้สื่อการสอน**

การอธิบาย สาธิต และการใช้สื่อการสอนมีความเกี่ยวข้องกัน คือ เมื่อครูอธิบายเนื้อหาต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด การอธิบายหรือใช้สื่อประกอบการสอนภาษาอังกฤษนั้น ถ้าใช้สื่อของจริงหรือภาพประกอบเพื่ออธิบายคำศัพท์ จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจคำศัพท์ หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม รวมทั้งสิ่งที่ใกล้ตัว เช่น สถานที่ หรือสิ่งของที่มีอยู่ในต่างประเทศนั้นทำให้นักเรียนเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น ครูควรมีการสาธิตและใช้สื่อประกอบกันไปเสมอ Richards and Rodgers (อ้างถึงใน เสงี่ยม โตรัตน์, 2540, หน้า 48) ที่กล่าวว่า สื่อการสอนสามารถให้รายละเอียดขอบเขตเกี่ยวกับเนื้อหาและยังช่วยให้ข้อมูลที่อาจจะไม่ได้ระบุไว้อย่างสมบูรณ์ในหลักสูตร สื่อการสอนให้แนวทางครูว่าเนื้อหาในหลักสูตรควรครอบคลุม จะต้องใช้กลยุทธ์วิธีการสอนใด โดยให้แนวทางครูและครูควรมีบทบาทอย่างไร ผู้เรียนควรมีบทบาทอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนภาษาอังกฤษ

### การมอบหมายงาน

การมอบหมายงานเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งในห้องเรียนและที่บ้าน งานที่ครูมอบหมายให้อาจอยู่ในรูปแบบฝึกปฏิบัติในงาน รายงาน หรือในโครงการต่าง ๆ ครูจำเป็นต้องมีความสามารถในการมอบหมายงาน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ และเพิ่มการเรียนรู้ให้สูงขึ้น งานที่มอบหมายมี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ งานที่ต้องมีการชี้แนะและงานอิสระ Cole and Chan (1987, pp. 146-165) สรุปว่า หลักในการมอบหมายงานนักเรียน จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของงานกับความสามารถของนักเรียน การกำหนดระยะเวลาในการทำงาน การจัดการงานที่มอบหมายและสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ การมอบหมายงานให้นักเรียนได้ปฏิบัติในระหว่างเรียน ทำให้เขามีโอกาสประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะมากหรือน้อย ก็จะเป็นทางหนึ่งที่เสริมให้นักเรียนมีกำลังใจที่จะพยายามบากบั่นต่อไปให้ทำดียิ่งขึ้น

### การให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขให้ถูกต้อง

การแจ้งให้นักเรียนแต่ละคนทราบถึงความเหมาะสมของการกระทำ หรือการตอบของนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดต่อสื่อสารการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการติดต่อสื่อสาร ในอันที่จะจัดข้อมูลข่าวสารให้นักเรียนทราบว่า มีปริมาณและคุณภาพของงานเป็นอย่างไร Cole and Chan (1987, pp. 249-259) ได้ให้หลักในการให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขให้ถูกต้อง ซึ่งครูต้องคำนึงถึง คือ การเลือกให้ข้อมูลป้อนกลับและแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียนและครูจะจัดเตรียมข้อมูลป้อนกลับและแก้ไขให้ถูกต้องได้อย่างไร

สรุปได้ว่า การสร้างแรงจูงใจในการเรียน เป็นการใช้พลังของครูอย่างมีทิศทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียน โดยวิธีการสร้างแรงจูงใจมักเป็นการแสดงออกในรูปพฤติกรรมการสอนของครู เช่น การให้รางวัล การทำโทษ การเตรียมตัววางแผนและพร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมในห้องเรียน พฤติกรรมการสอนของครู การอธิบาย สาธิต และการใช้สื่อการสอน มีความเกี่ยวข้องกัน การมอบหมายงาน ทั้งในห้องเรียนและที่บ้าน และการให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ไขให้ถูกต้อง การแจ้งให้นักเรียนแต่ละคนทราบถึงความเหมาะสมของการกระทำ หรือการตอบของนักเรียน

### ตอนที่ 3 พฤติกรรมการสอน

การจัดการเรียนการสอนมีบุคคลที่สัมพันธ์กันสองฝ่าย คือ นักเรียน และครู พฤติกรรมการสอนของครูที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หากครูเป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์สู่นักเรียนได้ดี การเรียนรู้ก็เกิดคุณภาพตามที่ต้องการ

#### องค์ประกอบของพฤติกรรมการสอน

พระธรรมปิฎก (2540, หน้า 53-56) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนของครูเมื่อพิจารณาตามหลักธรรมควรประกอบด้วยกัลยาณมิตร 7 ประการ คือ

1. ปิโย น่ารัก คือ เข้าใจถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนใจผู้เรียนให้อยากเข้าไปปรึกษาได้ถาม
2. ครู น่าเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้ และปลอดภัย
3. กวานิโย น่าเจริญใจคือ มีความรู้จริงและเป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอ๋ยอ้างและรำลึกถึงความซาบซึ้ง มั่นใจและภาคภูมิใจ
4. วัตตา รู้จักพูดให้ได้เหตุผล คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. วจบโม อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ชักถาม แม้จุกจิกตลอดจนคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อดทนฟังได้ไม่เบื่อหน่าย ไม่เสียอารมณ์
6. คัมภีร์รัฐจะ กะดัง กัดดา คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ยุ่งยากลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ไป
7. โน จัญฐาเน นิโยชะเย คือ ไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางเสื่อมเสียหรือเรื่องเหลวไหล ทิสนา เขมมณี และสร้อยสน สกตรักษ์ (2540, หน้า 17) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

## 1. เตรียมการสอน

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- 1.2 ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 วางแผนการสอน
- 1.4 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- 1.5 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน
- 1.6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 1.7 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้
- 1.8 จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นบุคคล สถานที่หรือโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
- 1.9 เตรียมเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้
- 1.10 เตรียมห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้

## 2. การสอน

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานการณ์ที่เป็นจริง
- 2.4 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
- 2.5 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.6 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
- 2.7 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม
- 2.8 ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
- 2.9 บันทึกปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงกิจกรรม ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.10 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานการเรียนรู้ของผู้เรียนและอาจให้ข้อมูล  
 เนื้อหาความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.11 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม และกระบวนการเรียนรู้  
 ของผู้เรียนและข้อเสนอตามความเหมาะสม

### 3. การประเมินผล

#### 3.1 เก็บรวบรวมผลงาน

#### 3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

สรุปได้ว่า เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนได้  
 กำหนดไว้ ครูจึงควรศึกษาพฤติกรรมการสอนวิธีต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน  
 ให้กับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่าง ๆ เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อ  
 กระตุ้นผู้เรียน เทคนิคการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม  
 การเรียนรู้ เป็นต้น

## ตอนที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้ (learning) หมายถึง การพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ สร้างองค์  
 ความรู้ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ที่  
 นักการศึกษานำมาอภิปรายส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่แนวคิดของนักจิตวิทยา 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ  
 (1) กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพฤติกรรมนิยม (behaviorism learning) ซึ่งเชื่อว่า โลกของ  
 เรามีความรู้อยู่มากมายแต่ความรู้ที่สามารถถ่ายโยงมายังผู้เรียนอย่างเป็นทางการมีเพียง  
 จำนวนเล็กน้อยเท่านั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับ  
 การตอบสนอง และ (2) กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้เชิงพุทธิปัญญานิยม (cognitive learning  
 theory) ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างที่มีลักษณะเฉพาะ  
 (particular structure) กับสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา (psychological environment) ของ  
 ผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนโลกภายในของตน  
 โดยอาศัยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการรับความรู้ใหม่เข้าไปในสมอง หรือ  
 จากการปรับเปลี่ยนความรู้เก่าให้เข้ากับความรู้ใหม่ (ละเอียด จุฑานันท์, 2541, หน้า 76)

แนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการจัดการศึกษาในยุคคนั้น แต่นักการศึกษาที่เข้าใจแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มพุทธิปัญญานิยมก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปี ค.ศ. 1990 สหรัฐอเมริกาได้ประกาศให้ทศวรรษต่อไปเป็นทศวรรษของสมอง และทศวรรษของการศึกษา (The decade of brain and the decade of education) ผลจากการค้นคว้าวิจัยเรื่องสมองทำให้นักการศึกษาเห็นว่า สมองมนุษย์มีลักษณะเฉพาะที่เป็นของตนเอง สมองเป็นแหล่งของพฤติกรรม และเป็นอวัยวะที่มีความสลับซับซ้อนมากที่สุดในโลก สมองของคนเราสามารถรับความรู้ที่เกิดจากการศึกษาได้ทุกอย่าง (receive all education) แต่เนื่องจากคนเรามีสไตล์การเรียนรู้ (learning style) ที่แตกต่างกัน ดังนั้น วิธีการเรียนรู้ของแต่ละคนจึงแตกต่างกันไปด้วย ในระยะหลายสิบปีที่ผ่านมา มีทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายทฤษฎี แต่ทฤษฎีการเรียนรู้ที่นักการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกันมาก คือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (constructivist learning theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คือ เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้สร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่รับเข้ามาใหม่ ดังนั้น ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ควรเป็นห้องเรียนที่ครูเป็นผู้จัดการทุกสิ่งทุกอย่างโดยนักเรียนเป็นฝ่ายรับ (passive learning) แต่ต้องให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง สร้างความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจของตนเอง และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น (active learning) รูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากแนวคิดนี้มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative learning) การเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน (collaborative learning) การเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ (independent investigation method) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) เป็นต้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านจิตวิทยามี 3 กลุ่มคือ (ละเอียด จุฑานันท์, 2541, หน้า 77-96)

### 1. กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม

นักจิตวิทยาที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ Ivan Pavlov นักสรีรวิทยาชาวรัสเซีย ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (classical conditioning theory) หรือแบบสิ่งเร้า John B Watson ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ Burrhus Skinner ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (operant conditioning

theory) Jean Piaget การจัดการเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลและนักเรียนเป็นผู้รับข้อมูล ครูยิ่งให้ข้อมูลมากเท่าไร นักเรียนก็ยิ่งรับข้อมูลได้มากเท่านั้น Gagne นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ 8 ขั้น ได้แก่ การจูงใจ (motivation phase) การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (apprehending phase) การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (acquisition phase) ความสามารถในการจำ (retention phase) ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (recall phase) การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (generalization phase) การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (performance phase) และการแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (feedback phase) และ Thorndike ได้เสนอทฤษฎีการเชื่อมโยง

## 2. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม

นักจิตวิทยาที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ David Ausubel ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย กลุ่ม Gestalt Psychologists ทฤษฎีการใช้ความเข้าใจ (cognitive theory) Kohler การเรียนรู้โดยการหยั่งรู้ (insight learning) Jero Bruner ทฤษฎีการเรียนรู้แบบค้นพบ และ Piaget ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

## 3. ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม

นักจิตวิทยาที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ Prof. Bandura แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford) ประเทศสหรัฐอเมริกา การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (observational learning หรือ modeling) Anthony Grasha กับ Sheryl Riechmann ทฤษฎีการสังเกตจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน และสังเกตจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนร่วมห้อง Lawin ทฤษฎีสนาม Robert Slavin และคณะทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมกันเรียนรู้ David Johnson และคณะทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ และ Shlomo และ Yael Sharan ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ในงานเฉพาะอย่าง

สรุปได้ว่า ปัจจุบันทฤษฎีการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม เชื่อว่า การแสดงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ การวางเงื่อนไข กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม เชื่อว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้ได้เองและค้นพบความรู้ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการสังเกตหรือการเลียนแบบ

## ตอนที่ 5 รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานปลัดกระทรวง  
ศึกษาธิการ, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, 2553) ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปทางการศึกษาใน  
ทุกระบบ และจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ยึด  
มาตรฐานการเรียนรู้เป็นสำคัญ (standard based curriculum) ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องเปลี่ยน  
จุดเน้นจากสิ่งที่สอนมาเน้นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ การจะนำมาตรฐานไปเชื่อมโยงกับหลักสูตร  
จนถึงการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน ต้องเหมาะสมกับระดับชั้น และ  
ศักยภาพของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการศึกษา  
ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมี  
ความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา  
ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้ดำเนินงาน โครงการวิจัยพัฒนา  
รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำองค์ความรู้รูปแบบการสอนที่เกิดจาก  
การปฏิบัติของครูต้นแบบมาวิจัยและพัฒนาต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้  
ที่มีความชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในปีการศึกษา 2549-2550 ได้  
คัดเลือกรูปแบบการเรียนรู้ 9 รูปแบบ และนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนรูปแบบละ 10  
โรงเรียน รวม 90 แห่งใน 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้เปรียบเทียบกับ  
ผลการเรียนก่อน และหลังเรียน พบว่า นักเรียนทั้ง 3,450 คน จาก 90 โรงเรียน มีผล  
การเรียนรู้ในภาพรวมสูงขึ้น ทั้งด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ความจำ ความเข้าใจ  
การนำความรู้ไปใช้ และการคิดวิเคราะห์ สำหรับรูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย  
(1) รูปแบบการเรียนรู้แบบพัฒนาการกระบวนการคิดด้วยการใช้คำถามหวนทวนความคิด  
6 ใบ นักเรียนมีผลคะแนนการเรียนรู้ด้านการคิดในภาพรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนรู้  
เฉลี่ยร้อยละ 27.85 (2) รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา มีพัฒนาการ  
การเรียนรู้สูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.28 (3) รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เด็กมี  
พัฒนาการสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 24.69 (4) รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ นักเรียน  
มีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 26.7 (5) รูปแบบการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิด

สร้างสรรค์ มีความแตกต่างของผลการเรียนสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 27.04 (6) ส่วนรูปแบบ การเรียนรู้แบบโครงการ สรุปผลการเรียนภาพรวมสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 26.20 (7) รูปแบบ การเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ มีผลการเรียนภาพรวมสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 34.69 (8) รูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่พหุปัญญา มีค่าคะแนนรวม เฉลี่ยสูงขึ้นร้อยละ 27.13 และ (9) รูปแบบการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีผล การเรียนเฉลี่ยสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 22.81 ทั้งนี้ทุกรูปแบบการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียน มีผลการเรียนสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 27

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 9 รูปแบบนี้มีใช้เป็นแนวทาง ที่ตายตัว ผู้สอนสามารถปรับประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของตน ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้นี้เป็นเพียงตัวอย่างให้ผู้สอนพิจารณา เพื่อพัฒนาตามความถนัดและความสนใจ แต่ละแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถ ผสมผสานให้สอดคล้องกับบริบทของสาระการเรียนรู้หรือสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ สำหรับสาระสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 9 รูปแบบ สรุปไว้ดังนี้

### **รูปแบบการเรียนรู้แบบพัฒนาการกระบวนการคิดด้วยการใช้คำถามหมวกความคิด 6 ใบ (six thinking hats)**

การจัดการเรียนรู้แบบพัฒนาการกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีหมวกความคิด 6 ใบ พัฒนาโดย Dr. Edward de Bono ซึ่งได้รับการยอมรับว่า คำถามสามารถนำไปใช้ พัฒนาทักษะการคิด อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เรียนได้อย่างเป็นขั้นตอน (สุวิทย์ มูลคำ, 2549)

การจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้คำถาม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาการคิด ของผู้เรียนให้มีความสามารถด้านทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ จุดเน้นคือ การกระตุ้น ผู้เรียนให้สามารถคิดและตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดความสนใจใฝ่รู้ และคิดหาคำตอบ ที่ถูกต้อง คำถามมีส่วนสำคัญที่จะจุดประกายให้ผู้เรียนนึกคิด เกิดข้อสงสัย ใคร่รู้ เพื่อ แสวงหาคำตอบและความรู้ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การใช้คำถามจึงเป็นการกระตุ้นให้ ผู้เรียนคิดเป็น คิดได้ การใช้คำถาม เพื่อให้เกิดกระบวนการคิดมีหลากหลาย ลักษณะเด่น ของการใช้คำถามหมวกความคิด 6 ใบ คือ การใช้สีหมวก ได้แก่ หมวกสีขาว

หมวดสีแดง หมวดสีเหลือง หมวดสีดำ หมวดสีเขียว และหมวดสีฟ้า เป็นกรอบแนวทางในการตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบจากเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างรอบด้าน และได้แสดงบทบาทการคิดในแง่มุมมองตามสีของหมวด สีของหมวดแต่ละใบจะมีความหมายที่บอกให้ทราบว่าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนคิดไปทางใด ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### **รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา**

กระบวนการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหามีแนวคิดและหลักการมาจากนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ได้แก่ พระธรรมปิฎก Bloom Torrance Ausubel Piaget และ Bruner การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหามีแนวคิดสำคัญ คือ การนำปัญหามาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการนี้จะสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจสงสัยต้องการแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัย ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์จริงร่วมกันคิดหาทางแก้ไขปัญหา เกิดการเรียนรู้ด้วยความหมาย สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อันเป็นทักษะจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการแก้ปัญหานี้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ ข้อมูล การตีความและการสรุปความ การคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนมีเหตุผล ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน โดยผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาการคิดด้านต่าง ๆ ไปด้วยกัน ได้แก่ ด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า สำหรับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา มีดังนี้ (มานพ ตรีศรารกุล, 2554ข)

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ปัญหาที่นำมาใช้ในบทเรียนอาจได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ภาพเหตุการณ์ การสาธิต การเล่าเรื่อง การให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ การทาบปัญหา เกม ข่าว เหตุการณ์ประจำวันที่น่าสนใจ การสร้างสถานการณ์หรือบทบาทสมมติ ของจริงหรือสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 2 ตั้งสมมติฐาน โดยสมมติฐานจะเกิดขึ้นได้จากการสังเกต การรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และประสบการณ์เดิม จนสามารถนำมาคาดคะเนคำตอบของปัญหาอย่างมีเหตุผล

ขั้นที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลจากการอ่าน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายหรือทำการทดลอง มีการจัดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้คำตอบของปัญหาในที่สุด

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นขั้นตอนนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นหรือทำการทดลองนำมาตีแผ่เปิด โอกาสผู้เรียนได้มีการอภิปราย ชักถามตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือและแนะนำ อันจะนำไปสู่การสรุปข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา เป็นการสรุปข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นผลการเรียนรู้ หลังจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา มีลักษณะเด่นคือผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม มีชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และตระหนักรู้ในปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สามารถใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหาที่พบ การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหามีความสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากเพราะเป็นการเรียนรู้จากปัญหาของชีวิตและมีความหมายต่อผู้เรียน ผู้เรียนได้ฝึกคิดด้วยตนเอง จากสถานการณ์หรือปัญหาที่น่าสนใจท้าทายให้คิดกระบวนการเรียนรู้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยผ่านการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การจัดการเรียนรู้ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น บทบาทสมมติ โครงการการสืบสวน สอบสวน การศึกษานอกสถานที่ การเรียนรู้รูปแบบนี้จะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ตั้งใจเรียนมากขึ้น พร้อมกับการเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ สร้างนิสัยใฝ่รู้ รักการค้นคว้าหาความรู้ ฝึกนิสัยให้เป็นคนมีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์



## รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning--PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (context) ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในเชิงยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอนแบบใหม่ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิจารณ์และคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อผู้เรียน ตัวปัญหาจะเป็นตัวจัดตั้งต้นของกระบวนการเรียนรู้และเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและการสืบค้นหาข้อมูล เพื่อเข้าใจกลไกของตัวปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้แบบนี้ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะและกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนการสร้างองค์ความรู้โดยผ่านกระบวนการคิดด้วยการแก้ปัญหาอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน (ปราณี หีบแก้ว, 2553)

ลักษณะที่สำคัญของ PBL ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ อย่างแท้จริง (student-centered learning) (2) การเรียนรู้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้เรียนที่มีขนาดเล็ก (3) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) (4) ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ (5) ปัญหาที่นำมาใช้มีลักษณะคลุมเครือหรือไม่ชัดเจน โดยที่ปัญหาเดียวอาจมีได้หลายคำตอบหรือมีวิธีแก้ไขปัญหาได้หลายประการ (6) ผู้เรียนเป็นคนแก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง (self-directed learning) และ (7) ประเมินผลจากสถานการณ์จริง โดยดูจากความสามารถในการปฏิบัติ (authentic assessment) การสอนโดยใช้รูปแบบ problem-based learning ไม่ใช่การสอนแบบแก้ปัญหา (problem solving method) มีครูจำนวนไม่น้อยที่นำวิธีสอนแบบแก้ปัญหาไป

ปะปนกับ PBL เช่น สอนเนื้อหาไปบางส่วนก่อน จากนั้นก็ทดลองให้นักเรียนแก้ปัญหาเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูก็บอกว่า “ฉันสอนแบบ PBL แล้วนะ” ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดอย่างมาก เพราะการสอนแบบ PBL นั้น ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของผู้เรียนโดยตรงต้องมาก่อน โดยปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนต้องไปแสวงหาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง เพื่อจะได้ค้นพบคำตอบของปัญหานั้น กระบวนการหาความรู้ด้วยตนเองนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหา (problem solving skill) สำหรับในประเทศไทยนั้นการสอนโดยใช้รูปแบบ PBL ยังไม่แพร่หลาย (ปราณี หีบแก้ว, 2553)

โดยภาพรวมแล้ว PBL เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ดีมากที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน และได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสออกไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในส่วนของผู้สอนก็จะลดบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมในชั้นเรียนลง

### รูปแบบการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม หรือสร้างองค์ความรู้ด้วยปัญญานิยม (constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้มีลักษณะเด่น คือ การให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสำคัญของความรู้เดิม ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้แล้วค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่ม เชื่อมโยงกับความรู้เดิมประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ จนสร้างสรรค์เกิดเป็นองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ กล่าวโดยสรุปเป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาคำรู้ด้วยตนเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ เรียนรู้วิเคราะห์ต่อจนรู้จริง รู้ลึกซึ่งว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงไร การเรียนรู้แบบนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา

ความสามารถในการคิด พร้อมทั้งฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมที่ดีได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน (สมชาย โดสม, 2552)

ทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม หรือ constructivism ไม่ใช่เรื่องใหม่มากในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น และในหลายประเทศมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม คือ การสอนให้เด็กคิด และกระตุ้นให้เด็กคิด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลดีสำหรับประเทศชาติ ควรส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจในระบบการเรียนรู้ แผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้แบบใหม่ เพราะถ้าพ่อแม่เดินเข้าไปในห้องเรียนอาจจะสงสัย เพราะเมื่อก่อนมีแต่โต๊ะเก้าอี้ นักเรียนนั่งเรียนเป็นแถว จดงานและยกมือตอบคำถาม แต่การเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างความคิดของเด็กอาจไม่ใช่แบบนั้นอีกต่อไป รูปแบบการเรียนรู้ในห้องเรียนจะเปลี่ยนไปไม่มีการบ้านมาท้อมาก ๆ แต่จะต้องมีการพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันและกัน ซึ่งอาจจะทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเกิดความกังวลใจ ดังนั้น การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องจะเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง (สมชาย โดสม, 2552)

การจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้มีลักษณะเด่นคือ การให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสำคัญของความรู้ ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสังเกตสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้แล้วค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่ม เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ประสบการณ์เดิม ผนวกกับความรู้ใหม่จนสร้างสรรค์เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ กล่าวโดยสรุปเป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาคำรู้ด้วยตัวเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ เรียนรู้วิเคราะห์ต่อจนรู้จริง รู้ลึกซึ้งว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงไร การเรียนรู้แบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด พร้อมทั้งฝึกทักษะทางสังคมที่ดีได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน

### รูปแบบการเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

การเรียนรู้แบบส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีลักษณะเด่น คือ (1) ผู้เรียนมีความคิดที่อิสระ (2) ไม่มีรูปแบบตายตัว (3) ใช้ได้ทุกโอกาสทุกเวลา (4) ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (5) มีการบูรณาการในตัวเอง (6) มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง (7) เปิดทางเลือกให้ผู้เรียนหาคำตอบที่หลากหลาย (8) ชื่อรูปแบบมีนัยเชิงบวก ท้าทาย กระตือรือร้น (9) ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการคิดที่สันติสุข (10) ผู้เรียนสร้างชิ้นงานผลงานสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่ที่เป็นรูปธรรม (11) เชื่อมโยงความคิดที่เป็นระบบอย่างมีขั้นตอนจากง่ายไปยากและใกล้ตัว ไปไกลตัว และ (12) นำไปจัดการเรียนรู้ได้กับทุกกลุ่มสาระ และสามารถเชื่อมโยงได้กับรูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ (โรงเรียนวัดศรีมงคล, 2552)

### รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการ

การเรียนรู้แบบโครงการหรือโครงการงานเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่คุณเรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่คุณเรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเองหรือของกลุ่มเป็นการตัดสินใจร่วมกันจนได้ชิ้นงานที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ได้ในชีวิตจริง การเรียนรู้แบบโครงการเป็นการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบนำมาผสมผสานกัน ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม การฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ การสอนแบบปริศนาความคิด และการสอนแบบร่วมกันคิด ทั้งนี้มุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจอยากรู้ อยากเรียนของผู้เรียนเอง โดยใช้กระบวนการและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับแหล่งเรียนรู้เบื้องต้น ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่ผู้เรียนได้มาไม่จำเป็นต้องตรงกับตำรา แต่ผู้สอนจะสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ และปรับปรุงความรู้ที่ได้ให้สมบูรณ์ (โรงเรียน อบจ. สาขิตร่วมพัฒนา, 2552)

### รูปแบบการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ

การเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติเป็นแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered approach) โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (constructivism) มาประยุกต์ใช้ แต่เนื่องจากทฤษฎีสร้างสรรค์นิยม หรือ constructivism ไม่มีแนวปฏิบัติหรือวิธีการสอนที่ชัดเจน จึงได้นำเทคนิคการเรียนการสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 วิธี คือ (1) การเรียนรู้แบบค้นพบ (discovery learning) และ (2) การเรียนรู้จากกลุ่ม (cooperative learning) มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) สำหรับลักษณะเด่นของรูปแบบการเรียนรู้แบบประสบการณ์และที่เน้นการปฏิบัติ คือ (1) ผู้เรียนได้มีโอกาสรับประสบการณ์แล้วได้รับการกระตุ้นให้สะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากประสบการณ์ออกมาเพื่อพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เจตคติใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ (2) ใช้ทรัพยากรทั้ง 4 ด้าน คือ เวลา สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อการสอน เป็นตัวเชื่อมโยงให้ผู้เรียนก้าวสู่การเรียนรู้โลกรอบตัว (3) ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความคิด ประสบการณ์ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และ (4) ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน (ปรีวัชร เขื่อนแก้ว, 2553)

### รูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่หุปัญญา

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่หุปัญญา เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในลักษณะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้และความสามารถทางการเรียนรู้ที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนตามทฤษฎีหุปัญญาของ Howard Gardner ซึ่งจำแนกไว้ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านวาจา/ภาษา ด้านดนตรี/จังหวะ ด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ด้านทัศนสัมพันธ์/มิติสัมพันธ์ ด้านร่างกาย/การเคลื่อนไหว ด้านธรรมชาติ ด้านการรู้จักตนเอง และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแก้ปัญหา รวมถึงการสร้างผลงานและเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและยั่งยืน (ฉลอง ใจสกุล, 2552)

## รูปแบบการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่น่าสนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ประกอบด้วย (1) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง (2) ผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิดร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ (3) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกตการณ์เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและการสรุปความ คิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (4) ผู้เรียนได้ประเมินผลการทำงานด้วยตนเอง (5) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้และเผยแพร่ความรู้ได้ และ (6) ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และให้การสนับสนุน (มานพ ตรียตรากุล, 2554ก)

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 9 รูปแบบ มีลักษณะสำคัญคล้ายคลึงกันมากกล่าวคือ รูปแบบการเรียนรู้แบบพัฒนาการกระบวนการคิดด้วยการใช้คำถามหมวดความคิด 6 ใบ (six thinking hats) รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา และรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ล้วนเป็นเทคนิคการสอนที่ใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นอกจากนั้นยังพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 9 รูปแบบ ยังเน้นให้ผู้เรียนสามารถสรุปและสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง

## ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ดวงจันทร์ เคียววิไล (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อบูรณาการการเรียนรู้ในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ลำปาง

เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) กับ โรงเรียนห่างฉัตรวิทยา และ โรงเรียนชุมชนบ้านพ่อนวิทยา ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร หลักฐานประกอบการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มแบบไม่เป็นทางการ การสังเกต และการสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน เพื่อ บูรณาการการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ลักษณะการบูรณาการเป็น การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ระหว่างวิชาหรือระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 2 วิชาขึ้นไป ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน วางแผนร่วมกันตามหัวข้อ แล้วต่างคนต่างสอนเนื้อหาตามกลุ่มสาระของตนเอง วิธีการ ประเมิน คือ การสังเกต การสอบถาม การจดบันทึก และการตรวจผลงานระบบ สนับสนุนมีผู้บริหารและฝ่ายวิชาการให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูเข้ารับ การพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ

### งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียน

ชุตติกร ธนาวัฒน์กร (2543) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎี จิตวิเคราะห์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) เพื่อศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ตาม แนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลิกภาพรวมเป็นแบบ ESTJ (extraverts/sensing/thinking/judgment) และมีบุคลิกภาพด้านการคิด (Thinking = T) (2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในระดับปานกลาง และ (3) บุคลิกภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านความรู้สึก (Feeling = F) บุคลิกภาพ ด้านการตัดสินใจ (Judgment = J) และบุคลิกภาพด้านการคิด (Thinking = T) มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย (1) การจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมที่จะช่วยในการพัฒนา

บุคลิกภาพ โดยเน้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีบุคลิกภาพด้านการคิด ด้านความรู้สึก และด้านการตัดสินใจ เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหาตามสถานการณ์ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบระเบียบ มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ปฏิบัติการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผน อันจะนำไปสู่การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทุกด้าน (2) ครูผู้สอนควรใช้เทคนิคกระบวนการที่จะช่วยในการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น ชมเชย ให้รางวัล เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น (3) ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ เช่น การแสดง ความคิดเห็น การแต่งกายในทุก ๆ โอกาส จัดกิจกรรมฝึกอุปนิสัยของนักเรียน เช่น ความอดทน ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความมีน้ำใจ เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นผลดีต่อการพัฒนาตนเอง การใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อีกวิธีหนึ่ง นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน ยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในการที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาจากความรู้สึกของตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพช่วยให้เด็กมีความคิดเป็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของตนเอง รวมทั้งการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ ซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกทำงานเองและเป็นระเบียบรับผิดชอบตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ (4) ถ้ามีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป ในหน่วยงานทางการศึกษาควรเพิ่มเนื้อหาวิชาที่จะส่งเสริมบุคลิกภาพของนักเรียน หรืออาจแทรกเนื้อหาเหล่านี้เข้าไปในบทเรียนด้วย และ (5) ผู้บริหารควรจะสนับสนุน โครงการอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการปรับปรุงบุคลิกภาพ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การจัดกิจกรรมนักเรียน เช่น ชุมนุมต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ และการปรับตัวมนุษย์สัมพันธ์ หรืออาจแทรกเนื้อหาเหล่านี้เข้าไปในบทเรียนด้วย เป็นต้น

ประเทือง ใจหาญ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรมการละคร มีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเรียนของแต่ละกลุ่ม และระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรมการละคร และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของแต่ละกลุ่ม และระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรมการละคร ตัวอย่างในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางเตี้ย จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) แผนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ มี 2 ชุด คือ แผนการสอนที่ใช้กิจกรรมการละคร และแผนการสอนที่ไม่ใช้กิจกรรมการละคร โดยใช้เนื้อหาตามหนังสือ Discoveries Book One แผนการสอนชุดละ 23 คาบ ๆ ละ 50 นาที (2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ (3) แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความสามารถด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมการละครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .20 (3) แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มที่เรียน โดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมการละครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนา วิชิตชาญ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร มีจุดประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียน

การสอนด้วย วิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร และ (3) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนวัดเกาะลอย (ชุมชนวัดฯ) จังหวัดราชบุรี 2 ห้องเรียน จำนวน 53 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 26 และ 27 คนตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดและวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดสูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร (2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนด้วย วิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การสร้างแผนที่ความคิดทำให้เกิดทักษะในการคิด และสามารถจำคำศัพท์ได้มากขึ้น ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ฝึกพูดและตอบคำถามมีกิจกรรมที่หลากหลายและนำไปสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ (3) พฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมด้านการร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน ร่วมมือทำงานในกลุ่ม และทำงานที่ได้รับมอบหมายทันทีอยู่ในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนเพื่อการสื่อสาร มีพฤติกรรมในการปฏิบัติกิจกรรมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

พรุ่งทิพย์ กิติศรีปัญญา (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง *การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา* การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังพูด การอ่าน และการเขียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ วิทยาเขตพณิชยการ

พระนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 28 คน โดยสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษาใช้เวลาทดลอง 18 คาบ ๆ ละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟัง-พูด การอ่าน และการเขียน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟัง พูด การอ่าน และการเขียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาก่อน และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เสาวนีย์ ใจจำ, จันทน์ อินทรสุด และบุญเรือง ศรีเหรียญ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารที่เสริม กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสร้างความคิดรวบยอดและวิธีสอนแบบปกติ มีวัตถุประสงค์ ของการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการสร้างความคิดรวบยอด และที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา- ปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนปากพลีวิทยาการ จังหวัดนครนายก จำนวน 79 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 41 คน ได้รับวิธีสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการสร้างความคิดรวบยอด และกลุ่มควบคุมจำนวน 38 คน ได้รับวิธีสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารที่เสริมกระบวนการเรียนรู้ด้วยการสร้างความคิดรวบยอด (2) แผนการจัด การเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบปกติ (3) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และ (4) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผู้วิจัยได้ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ ( $t$  test แบบ independent samples) ผลการวิจัย สรุปได้ว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) เจตคติที่มีต่อการเรียนวิชา

ภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ปิยะรัตน์ ดิกลาง (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียน* ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และ ความศรัทธาต่อโรงเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครองในด้านการเรียน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน สัมพันธภาพ ระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2549 จำนวน 140 คน เป็นนักเรียนชาย 71 คน และนักเรียนหญิง 69 คน เครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของ นักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า (1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย (1.1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียน ชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (1.2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมาเรียนของนักเรียนในระดับ ช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ความศรัทธาต่อโรงเรียน ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูและ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจ ในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัด หนองคาย คือ (2.1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของ

นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปริญาตรีหรือเทียบเท่า (2.2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ อายุ และระดับชั้น: ประถมศึกษาปีที่ 3 (2.3) ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย มี 7 ปัจจัย ได้แก่ เพศหญิง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาผู้ปกครอง: ต่ำกว่าปริญญาตรี บุคลิกภาพ สุขภาพจิต และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของนักเรียน (2.4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ความศรัทธาต่อโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการมาเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนชนากรสงเคราะห์ จังหวัดหนองคาย ได้ร้อยละ 50.90

ศิริวรรณ ตันตระวานิชย์ (2550) ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง *ผลของแรงจูงใจและแรงเสริมต่อพฤติกรรมการสนใจเรียนวิชาความน่าจะเป็นและสถิติ (ST 2003) ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ* ผลการวิจัยพบว่า จากการดำเนินการให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจแก่นักศึกษาระหว่างการเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่นักศึกษา 3 คนมีความสนใจเรียนน้อยเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 คนมีความสนใจเรียนมากขึ้น ตลอดระยะเวลาที่สังเกต อภิปรายผลเมื่อผู้สอนให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจเป็นคะแนนสะสมแก่นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนน้อย ทำให้นักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีความสนใจเรียนมากขึ้นนั้น อาจจะเนื่องมาจากนักศึกษากลุ่มนี้มีความคิดว่า เนื้อหาวิชานี้ค่อนข้างยาก เพราะฉะนั้นการมีคะแนนสะสมมาเป็นตัวช่วย คงจะทำให้ผลการเรียนวิชานี้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนมีความเห็นว่าแรงเสริมหรือแรงจูงใจดังกล่าว ยังเป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาไม่ขาดเรียนและใส่ใจใน

การเรียนมากขึ้น เพราะต้องซักถามและตอบคำถามของผู้สอนอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นกว่าเดิม สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน คือ อาจารย์ผู้สอนควรให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจแก่นักศึกษาเป็นคะแนนสะสม เมื่อนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนเช่นการถาม-ตอบ หรือแสดงความคิดเห็นซึ่งน่าจะดีกว่าการให้คะแนนเก็บโดยการพิจารณาจากเวลาเข้าชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว

อุไรวรรณ ศรีธิวงศ์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง *การใช้โครงการภาษาอังกฤษที่บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยโครงการภาษาอังกฤษที่บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับไอซีทีรหัสวิชา อ 30226 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสื่อสารครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการภาษาอังกฤษที่บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ 13 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถในการสื่อสาร และแบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากคะแนนการตรวจผลงานสุดท้ายที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โครงการภาษาอังกฤษที่บูรณาการกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งสองหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดให้นักเรียนร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับ 3 ผลการศึกษาพบว่า การบูรณาการไอซีทีกับโครงการภาษาอังกฤษสามารถส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารและการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ และยังพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 88.88 มีความสามารถในการสื่อสารและการคิดสร้างสรรค์ในระดับ 3 ขึ้นไปสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

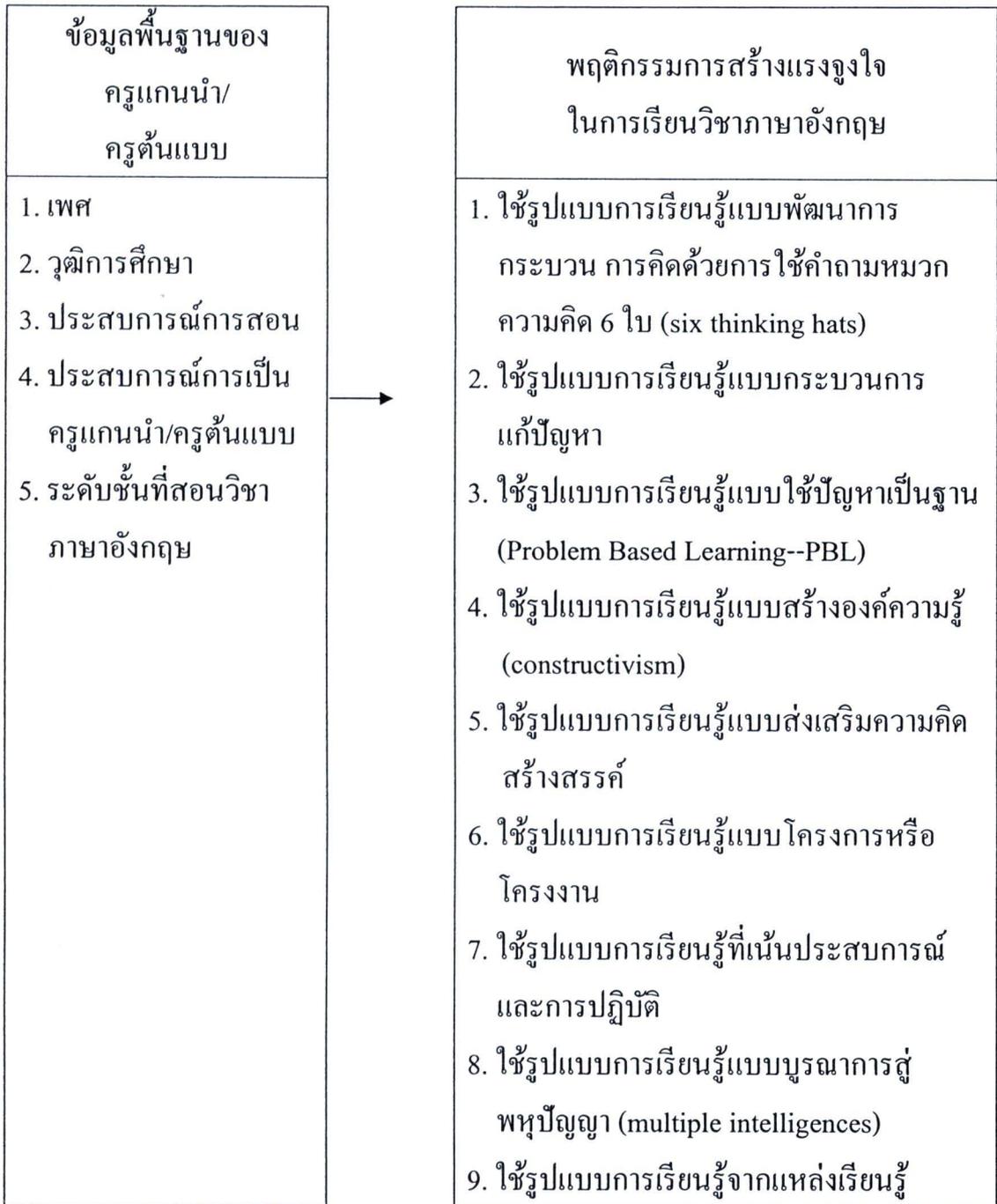
บุษบา ใหม่สีทอง (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง *แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก* มีจุดประสงค์เพื่อประเมินระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน

มัธยมวัดหนองจอก เพื่อศึกษาปัจจัยอะไรที่เกี่ยวข้องกับการเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก จำนวน 324 คน โดยวิธีการสุ่มตามระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 scale มีค่าความเชื่อถือได้ .9013 วิเคราะห์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10.0 สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้  $t$  test  $F$  test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมตอนต้น โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ส่วนใหญ่มีลักษณะทั่วไปทางด้านสังคมเป็นเพศชายทั้งหมด 156 คน เป็นเพศหญิงทั้งหมด 168 คน มีอายุเฉลี่ย 12-17 ปี มีผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษภาคปลายปี ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ผลการเรียนอยู่ที่เกรด 2 ผลการเรียน GPA เฉลี่ยอยู่ที่ 1.51-2.00 พบว่า ปัจจัยด้านทั่วไปที่มีผลต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีดังนี้ แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ คือ ต้องการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างเข้าใจ ต้องการเป็นผู้ที่มีการศึกษาภาษาอังกฤษดี ต้องการอ่านตำราหรือวรรณคดีที่เป็นภาษาอังกฤษ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ส่วนแรงจูงใจเชิงบูรณาการ คือ ต้องการเรียนเพราะเป็นภาษาที่เรียนรู้กันทั่วโลก รู้สึกภูมิใจที่ได้พูด ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เมื่อมีเวลามักจะฟังเพลง หรือข่าวภาษาอังกฤษทางวิทยุ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างเพศและค่าระดับผลการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมชาย เมืองมูล (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง *การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการจัดการทั่วไป* มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง ในรายวิชาพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 38 คน โดยการใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบประเมินความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วิเคราะห์ผลมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 1.45 และ 0.11 ตามลำดับ และหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาแรงจูงใจ  
ใฝ่สัมฤทธิ์ จากการใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ วิเคราะห์ผลมีค่าเฉลี่ยและ  
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.51 และ 0.12 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบโดยการ  
ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจ  
ใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า  
ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นนักศึกษามีแรงจูงใจพัฒนาใฝ่สัมฤทธิ์หลังจากการได้  
เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและจากการประเมินความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม  
เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.29 และ  
0.18 ตามลำดับ ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มในระดับดี

จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมในการสร้าง  
แรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใน  
การเรียนภาษาอังกฤษ ผู้ศึกษาสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้



ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย